

DREPTUL DE A ADRESA PETIȚII

De la intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht, orice cetățean al UE și toate persoanele fizice sau juridice cu reședința în statele membre au dreptul de a adresa petiții Parlamentului European, sub forma unei plângeri sau a unei cereri, privind chestiuni ce țin de unul dintre domeniile de activitate ale Uniunii Europene. Petițiile sunt examinate de către Comisia pentru petiții a Parlamentului European, care decide cu privire la admisibilitatea acestora și este însărcinată să se ocupe de ele.

TEMEI JURIDIC

[Articolul 20](#), [articolul 24](#) și [articolul 227](#) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), [articolul 44 din Carta drepturilor fundamentale](#) a Uniunii Europene.

OBIECTIVE

Dreptul de a adresa petiții are scopul de a oferi cetățenilor și rezidenților UE un mijloc simplu de a contacta instituțiile UE pentru a formula doleanțe sau cereri în vederea luării de măsuri.

REALIZĂRI

A. Criterii de eligibilitate și cerințe ([articolul 227 din TFUE](#))

Dreptul de a adresa petiții aparține oricărui cetățean al UE și oricărei persoane fizice sau juridice cu domiciliul sau sediul social într-un stat membru, putând fi exercitat individual sau în asociere cu alte părți.

Pentru a fi admisibile, petițiile trebuie să se refere la subiecte care se încadrează în domeniile de activitate ale Uniunii Europene și care îi privesc în mod direct pe autorii acestora. Această ultimă condiție este interpretată în sens foarte larg.

B. Procedura

Procedura de examinare a petițiilor este stabilită prin [Regulamentul de procedură al Parlamentului European](#) [articolele 226– 230 și anexa VI (XX)], care conferă responsabilitatea în domeniu unei comisii parlamentare, și anume Comisiei pentru petiții.

1. Cerințe de formă

Petițiile trebuie să indice numele, naționalitatea și adresa fiecărui petiționar și să fie redactate într-una din limbile oficiale ale UE. Ele pot fi prezentate fie prin mijloace electronice, prin intermediul portalului online pentru petiții al PE, fie prin poștă, pe suport de hârtie.

2. Admisibilitatea materială

Petițiile care îndeplinesc aceste cerințe formale sunt înaintate Comisiei pentru petiții, care decide mai întâi dacă sunt admisibile. În acest scop, comisia verifică dacă subiectul petițiilor se încadrează în domeniile de activitate ale Uniunii Europene. Dacă

această condiție nu este satisfăcută, petiția este declarată inadmisibilă. Petiționarului i se comunică decizia și motivele care au stat la baza acesteia. Petiționarii sunt încurajați adesea să se adreseze unei alte instituții naționale, a UE sau internaționale. Motivele principale pentru care petițiile sunt declarate inadmisibile sunt că petiționarii confundă competențele, responsabilitățile, posibilitățile de acțiune și căile de atac ale UE cu cele ale statelor membre și ale altor organizații și organisme internaționale (precum ONU și Consiliul Europei), inclusiv în ceea ce privește aplicabilitatea Cartei drepturilor fundamentale a UE.

3. Examinarea petițiilor

În funcție de circumstanțe, Comisia pentru petiții poate întreprinde una sau mai multe dintre următoarele acțiuni:

- să solicite Comisiei Europene să realizeze o anchetă preliminară cu privire la o petiție și să furnizeze informații privind conformitatea cu legislația aplicabilă a UE;
- să transmită petiția altor comisii ale Parlamentului spre informare sau pentru ca acestea să ia alte măsuri (o comisie poate, de exemplu, să emită un aviz adresat Comisiei pentru petiții, să discute sau să țină seama de o petiție în cadrul activităților sale legislative, politice sau de control);
- dacă petiția se referă la un caz specific care necesită o examinare individuală, comisia poate contacta instituțiile sau autoritățile relevante sau poate interveni prin intermediul reprezentanței permanente a statului membru implicat pentru a soluționa chestiunea;
- să ia orice alte măsură considerată adecvată în încercarea de a soluționa problema sau de a răspunde petiției în mod adecvat.

Comisia parlamentară decide, de asemenea, dacă să introducă o petiție pe ordinea de zi a unei reuniuni a comisiei. În acest caz, se invită petiționarul, Comisia Europeană și reprezentanții statelor membre. În cadrul reuniunii respective, petiționarii își prezintă petiția, dacă doresc acest lucru, Comisia Europeană își expune oral punctul de vedere și formulează comentarii privind răspunsul său scris referitor la aspectele menționate în petiție, iar reprezentanții statelor membre implicate pot să fie invitați să ia cuvântul. Membrii Comisiei pentru petiții au apoi ocazia de a face schimb de opinii cu privire la problemele ridicate în cursul dezbaterii și de a propune noi acțiuni care să fie întreprinse.

În cazuri specifice, comisia poate decide să organizeze o audiere sau un atelier, să facă o vizită de informare în țara sau regiunea implicată, să adopte un raport de misiune care să conțină observațiile și recomandările sale sau poate pregăti și transmite un raport complet sau o propunere de rezoluție care să fie votate în plen de Parlament. De asemenea, poate decide să adreseze întrebări orale Comisiei și/sau Consiliului și să organizeze o dezbatere în plen.

În cazul în care o petiție se referă la o chestiune de interes general care indică transpunerea sau aplicarea incorectă a legislației UE, este posibil ca Comisia Europeană să ia măsuri cu privire la statul membru în cauză, inclusiv prin intermediul unor acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

4. Închidere

O petiție poate fi închisă de comisie în diverse etape ale procedurii, cum ar fi după ce comisia a luat o decizie cu privire la admisibilitatea petiției, după o discuție într-o reuniune a comisiei, atunci când nu se mai pot întreprinde alte acțiuni cu privire la petiție, atunci când o petiție este retrasă de către petiționar sau atunci când petiționarul nu răspunde într-un termen dat la o solicitare de a furniza mai multe informații.

5. Transparență

Petițiile transmise Parlamentului devin documente publice. Rezumatele petițiilor, împreună cu alte documente relevante, sunt publicate în toate limbile oficiale ale UE pe [Portalul online pentru petiții al Parlamentului](#) după ce Comisia pentru petiții a luat o decizie privind admisibilitatea lor.

Petiționarii sunt informați în scris despre toate deciziile luate de comisie cu privire la petiția lor și la motivele care stau la baza deciziilor respective. Dacă este cazul, petiționarilor li se transmit documentele și informațiile relevante după ce deciziile devin disponibile.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Potrivit tratatelor, Parlamentul este punctul de contact pentru petiții și deține, în consecință, responsabilitatea de a se asigura că se ține seama pe deplin în UE de preocupările exprimate în petițiile respective. Pentru a-și îndeplini în condiții optime această îndatorire, Parlamentul a creat o comisie specială, [Comisia pentru petiții](#), căreia i-a încredințat sarcina de a trata petițiile și de a coordona măsurile ulterioare luate de instituție. Așa cum se subliniază în rapoartele sale anuale referitoare la deliberările Comisiei pentru petiții în cursul anului precedent^[1], Parlamentul a considerat întotdeauna petițiile drept un element-cheie al democrației participative. De asemenea, Parlamentul a subliniat importanța rolului jucat de petiții pentru a scoate în evidență cazurile de transpunere și punere în aplicare incorectă a legislației UE de către statele membre. În fapt, o serie de petiții au condus la acțiuni legislative sau politice, la cazuri EU Pilot, la hotărâri preliminare sau la proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

Comisia pentru petiții este deosebit de activă în domenii legate de drepturile fundamentale (inclusiv drepturile copilului, discriminare, drepturile minorităților, justiție, libertatea de circulație, drepturile de vot, Brexit), mediu și bunăstarea animalelor, piața internă, drepturile sociale, migrație, acordurile comerciale și sănătatea publică. Comisia pentru petiții joacă un rol special mai ales în protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități prin intermediul Cadrelor UE de punere în aplicare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu handicap și, de asemenea, organizează un atelier anual pe teme legate de dizabilități.

Există o serie de instrumente prin care se asigură faptul că chestiunile ridicate în petiții sunt abordate și soluționate: vizitele de informare, audierile publice, atelierile,

[1]Rapoartele anuale referitoare la deliberările Comisiei pentru petiții includ informații cu privire la numărul petițiilor primite, formatul acestora, statutul, rezultatul, țara, limba, naționalitatea și obiectul; portalul online; relațiile cu Comisia, Consiliul și Ombudsmanul European; misiunile de informare, audierile publice, studiile comandate și alte aspecte esențiale.

comandarea de studii, crearea în 2016 a unei rețele pentru petiții prin care să se asigure o cooperare mai bună între comisiile care se ocupă de petiții, precum și cooperarea și dialogul cu parlamentele și autoritățile naționale, dar și cu alte instituții ale UE (în special cu Comisia Europeană și cu Ombudsmanul European).

În 2014, Parlamentul a lansat, de asemenea, [Portalul online pentru petiții](#), care a permis îmbunătățirea și consolidarea publicității și a transparenței petițiilor. Portalul indică, de asemenea, o serie de [alternative la petiții](#) care sunt disponibile pentru cetățenii europeni.

În cursul legislaturii 2019–2024, petițiile au vizat în principal următoarele domenii: mediul; sănătatea; drepturile fundamentale, democrația și aplicarea legislației UE; egalitatea și diversitatea; dizabilitățile; condițiile de muncă; întreprinderile mici și mijlocii și transportul și libera circulație. În 2023, Parlamentul a primit 1 452 de petiții^[2].

Pablo Abril Marti / Georgiana Sandu
05/2024

[2] Pentru mai multe informații despre Comisia pentru petiții și activitățile sale, a se vedea [raportul de activitate al comisiei pentru perioada 2019–2024](#).